

Vecu asfaltu pārvērš jaunā

◆ Iecavnieka Mārtiņa Zaumaņa izpētītās metodes izmanto rūpnīcā Ņujorkā

ANTRA ERLĒ

№ozares žurnālā «Būvzinēnieris» lasāma ziņa par Mārtiņu Zaumani, kurš ASV aizstāvējis doktora disertāciju ceļu būvē. Paziņas apliecināja – Mārtiņš ir viens no spēcīgās Iecavnieku Zaumaņu dzimtas pārstāvjiem, jau ieguvis starptautiska mēroga zinātnieka reputāciju.

Kā sākās jūsu pētījumi?

– Amerikā pavadīju trīs gadus. Ar Fulbraita stipendiju aizbraucu 2011. gadā, pēc tam turpināju pētīt ar Baltijas-Amerikas fonda atbalstu. Pirmajā gadā Latvijā biju divus mēnešus, otrajā – divas nedēļas. Pirms tam Rīgas Tehniskajā universitātē izmācījies par ceļu būves maģistru, ar «Erasmus» stipendiju gadu studēju Dānijā. Man ļoti paveicās, iemācījies angļu valodu, iepatīkās dzīve ārzemēs – interesantāka nekā te.

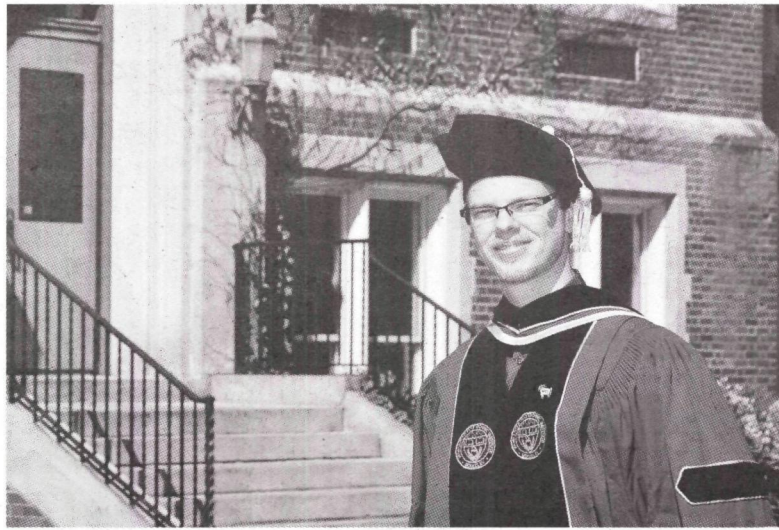
Kad atgriezos, meklēju citas iespējas mācīties ārzemēs, pieteicos Fulbraita stipendijai. Tā kā angļu valodu biju iemācījies, pēc anketas un intervijas no simt pretendentiem biju starp četriem, kuriem finansējumu apstiprināja. Man vēl bija jānoliek inženiera eksāmens, un visus rezultātus ar manām publikācijām un rekomendācijām nosūtīja uz Amerikas augstskolām. Saņēmu piecus piedāvājumus, un man tā bija grūta izvēle. Draugi Amerikā deva labu padomu, un izvēlējos augstskolu Masačūsetsā. Tur klimats ir vistuvākais Latvijai, ceļiem tas ir ļoti svarīgi, turklāt saņēmu ļoti atsaucīgu vēstuli no profesora.

Ko nozīmē studijas Amerikā?

– Doktorantiem 30 procentu laikā aizņem lekcijas, pārējo – pētnieciskais darbs. Laboratorijā izdomāju, ko pētīšu, izvēlējos virzienu. Man atkal paveicās – Ņujorkā satiku reciklētā jeb vairākkārt izmantotā asfalta speciālistu Robertu Franku. Biju pārsteigts, ka viņš zināja manu maģistra darbu šajā jomā, mēs sadraudzējāmies, un viņš man tagad ir gandrīz kā krusttēvs. Tā bija liela iespēja, jo Latvijā asfalta gandrīz neviens neredzē. Izlēmu to pētīt, jo virziens ir ļoti svarīgs. Vispirms noņēmu no ceļa asfaltu, aizved uz rūpnīcu, pievieno piedevas, ved atpakaļ un klāj uz ceļa.

Latvijā šo metodi neizmanto, ko jūs ar to te darīsit?

– Tas jau ir tas interesantākais! Es varu pārliecināt ceļu būvniekus, ka tā ir laba. Tas nav nekāds brīnums pasaulē, Eiropā to daudzviet lieto. Tam, ka to neizmanto Latvijā, ir gan objektīvi apstākļi, gan subjektīvas bailes no jaunā. Objektīvā pusē – mūsu ceļiem būvnieki gājusī pāri neskaitāmas reizes, bedrītes lāpītas katru gadu, bitumena sa-

ZINĀTŅU DOKTORS Mārtiņš Zaumanis pēc diploma saņemšanas ASV.

FOTO NO PERSONISKĀ ALBUMA.

MĀRTIŅŠ ZAUMANIS

- Dzimis 1985. gadā.
- **Izglītība:** Iecavas vidusskola;
- 2009. gadā Rīgas Tehniskajā universitātē (RTU) ieguvis bakalaura grādu transportbūvē;
- 2010. gadā RTU ieguvis maģistra grādu transportbūvē;
- 2014. gadā Vorčesteras Politehniskajā universitātē ASV ieguvis zinātnu doktora grādu civilajā būvniecībā ar specialitāti – autoceļu būvniecība;
- Studējis Dānijas Tehniskajā universitātē, apmeklējis kursus ASV Nacionālajā asfalta tehnoloģiju centrā, saņēmis Fulbraita, Baltijas-Amerikas Brīvības fonda, Eiropas Savienības, industrijas stipendiju mācībām un pētījumiem.
- **Darba pieredze:** 2005. – 2011. gadā būvdarbu vadītājs, kvalitātes inženieris «Union Asphalttechnik»;
- 2010. – 2011. gadā tehniskais direktors projektā «A Pieci».
- **Zinātniskie pētījumi un publikācijas:** frēzētā asfalta izmantošana, asfalta maisījumu tehnoloģijas, Latvijas materiālu pielietošana ceļu būvē;
- 11 žurnālu raksti, divas monogrāfijas, 13 konferenču publikācijas, 10 starptautiskas prezentācijas.
- **Valodas:** latviešu, angļu, krievu, vācu.
- **Intereses:** futbola kluba «Iecava» dibinātājs un valdes loceklis.

stāvs ir novecojis, minerālu materiāli sadrupuši. Tādu segumu ir grūti vēlēties izmantot. Tagad, kad varam pieļaut pēdējos desmit gados par Eiropas naudu ar augstām kvalitātes prasībām būvēties ceļus, nofrēzēto virsmu var lietot atkal. Tāda prakse ir pasaulē – pēc astoņiem gadiem no maina dilumkārtu, un ceļš atkal ir kā jauns. Cilvēkiem liekas – kas par brīnumiem, pēn nost jaunu asfaltu! Taču tieši tā ceļus var uzturēt labā stāvoklī, nevis ielaizot bojājumus. Pagājušajā vasarā šādi salaboja Bauskas-Iecavas ceļa posmu.

Vai otrreizēja izmantošana nav dārgāka kā jauna asfalta uzklāšana?

– Tas nekādi nevar būt dārgāk. Virskārta ir jānoņem tāpat, tas ietilpst būvniecības izmaksās. Materiālu, ko reciklē, būvnieks faktiski

saņem par velti, tātad jāsamaksā tikai par tā atjaunošanu un uzlikšanu atpakaļ. Latvijā zinu divas firmas, kas izmanto tehnoloģiju ar nelielas daļas frēzētā asfalta pievienošanu. Mūsu valstī atļauts ceļa virskārtai pievienot līdz 20 procentiem reciklētā asfalta. Amerikā es pētīju inovatīvu metodi – simtprocentīgu frēzētā asfalta pārstrādi un izmantošanu ceļa virskārtas atjaunošanai. Secinājām, kas tas ir izdarāms.

Roberta Franka rūpnīcā Ņujorkā manas izpētītās metodes izmanto. Roberts bija ļoti ieinteresēts manā pētījumā, meklēja, ko jaunu var ieviest, kā uzlabot produktu, kā sarazot lētāk. Ņujorkā no šī gada vairs nav ierobežojuma reciklētā asfalta izmantošanai ceļu būvē, iepriekš tie bija 40 procentu. Tagad pilnībā nofrēzētajam un

pārstrādātajam asfaltam tikai jāatbilst noteiktām prasībām.

Cik ilgi esat atgriezies Latvijā, un ko šajā laikā darījāt?

– Esmu atpakaļ kopš jūnija. Man bija sapnis apsēsties krēslā un mierīgi lasīt grāmatu, bet ne par asfaltu. (Smejas.) Tomēr līdz tam vēl neesmu ticis. Viens no maniem vaļaspriekiem ir futbola klubs «Iecava», kuru kopā ar Juri Ludriki izveidojām 2005. gadā. Sākām ar vienu vecu komandu, pieņemām darbā trenerus, tagad ir trīs bērnu grupas, būs vēl viena. Jurim par viņa darbu klubā pieminekļis jāuzceļ.

Kur jūs strādāsiet Latvijā?

– Vēl neesmu izdomājis, bet piedāvājumi man ir. Tas ir patīkami, ka var izvēlēties. (Smejas.) Gribu izlemt, kur varu savas zināšanas vislabāk pielietot. No zinātnes noteikti neiešu prom, vismaz tuvākajā laikā ne. Arī būdams Amerikā, turpināju sadarbību ar RTU pētniekiem. Konferencēs esmu iepazīnis ar zinātniekiem no Eiropas un Amerikas, varam veidot kopīgus pētījumus.

Ar manu izpētīto metodi ceļus Latvijā varētu labot lētāk, nezaudējot kvalitāti. Ja varam aizvietot 20 procentus ar reciklētu asfaltu, tad darbi un materiālu izmaksas būs ap 20 procentiem zemākas. Noņemtais asfalts ir izmantojams, tas burtsiski stāv kaudzē. Kāpēc nelietot to vēlreiz, nevis piesārņot dabu? Doktora darbā izpētīju – lai simtprocentīgi pārstrādātu asfaltu, vajadzīga rūpnīca, tehnoloģijas un piedevas. Izmaksas, pilnībā vēlreiz izmantojot noņemto asfaltu, būtu par 50 – 70 procentiem zemākas. Tas ir milzīgs ieguvums, tikai jāskatās, lai segums ir tikpat kvalita-

tīvs kā jauns asfalts. Uzņēmējiem un pašvaldībām tas būtu ļoti izdevīgs.

Kāpēc izvēlējāties studijām ceļu būvē?

– Tāpēc, ka braukāju pa ielām! (Smejas.) Kad mācījies Iecavas vidusskolā, man bija žigulītis. Pēc skolas uzreiz aizgāju uz ceļiniekiem, jo man bija skaidrs, kur ir problēma.

Vai jūs būtu gatavs nākotnē uzņemties valsts ceļu nozares vadību?

– Līdz tam vēl tāls ceļš ejams. Politika nav īsti mans virziens, bet es būtu gatavs kādu daļu praktiskās vadības uzņemties. Te darīt ir daudz ko gan būvniecībā, gan projektēšanā. Būvnieku reputācija arī agrāk nav bijusi sevišķi augsta, un to var atjaunot tikai ar labu darbu. Mums jāpārāda, ka varam tāpat kā citi. Pērn dzirdēju, kā cilvēki slavēja vienu lietuviešu firmas saremontētu ceļa posmu – cik līdzens, cik viegli braukt! Mēs nevaram būt ne par matu sliktāki. Jāstrādā labi un jāpārāda, ka arī mēs varam. Svarīgi, lai valsts finansējums ceļu nozarei būtu zināms vairākus gadus uz priekšu, lai ceļinieki varētu rēķināties ar iekārtu iegādi un darbu apjomu. Lai nav jāuztraucas, ka šogad paņēmām modernu tehniku līzīgā, bet nākamgad nebūs darba.

Vai esat jau izvēlējies, par ko balsot 12. Saimes vēlēšanās?

– Es skatos gan televīzijā, gan citur, kādi ir partiju saraksti un piedāvājumi. Kad dzīvoju ASV, braucām balsot uz Bostonu, tā bija kādus 60 km no manas augstskolas. Tas bija liels notikums – vēlējam Eiroparlamentu, bet pašvaldību vēlēšanās balsojām rakstiski. Vēl nav uzstāta elektroniskā vēlēšanu sistēma, esmu abām rokām par to. Tāpēc būs vien jāiet tepat Iecavā vēlēties. Savu partiju laikam esmu izvēlējies, lai gan vēl jānoskatās TV raidījumi. Pats neesmu iestājies nekur, vērtēju visus.

Latvijā trakākais ir cilvēku aizbraukšana uz ārzemēm. Cerams, ka visi kādu dienu atgriezīsies, un tas būs tikai uz labu, jo ārzemēs gūtā pieredze ļaus izdarīt lēcienu uz priekšu. Būtiska problēma ir sabiedrības noslāpēšanās, taču tā nav tikai Latvijā. Arī Amerikā ir cilvēki, kas braukā no viena štata uz otru pelnīt naudu, galvenais – jāstrādā.

Kāds ir jūsu sapnis?

– Tuvākais sapnis ir mocīti nopirkt, tagad esmu ticis līdz braukšanas eksāmena likšanai. Šī vasara jau beigusies, vienu sezonu esmu nokāvējis, jāgaida nākamā. Man gan stipri bail no tās lietas, sākmā droši vien braukšu tikpat ātri kā rītenbraucējs, maisīšos citiem pa kājam uz ceļa. (Smejas.) ◆